

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 1. Quid beneficium, & quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

sed etiam beneficium, & officium, & dignitatem iuxta *extrav. Pii V* apud *Navarr. c. 27. n. 219.* Illud quoque à *Laymanno l. 1. Tr. 5. par. 2. c. 5.* bene notatur clericos in sacris ordinibus constitutos non amittere privilegium fori, nisi eo propter crimen

aliquod, per Iudicis sententiam priventur. *Covar. l. 7. var. c. 20. Silv. v. clericus 113. Barb. in c. præterea de apostat. Item in c. clericis de cler. coniug. Zerola v. clericus. n. 16. Fachionius l. 9. c. 28. Jacob. de Grass. l. 2. c. 3. n. 4. & seq.*

TITULUS II.

De Beneficiatis.

Rostquam in communi vere Clerici deseruit, (tempore *Silvestri I.* ut *Carolus à Mansfeld* post alios docet *c. 6. militia sacra*) sua cuique portio in alimoniam tributa est, quæ Canonica portio primùm, mox Beneficium ecclesiasticum appellata est, cuius quia non unum genus est, magnam differendi materiam Canonum Doctoribus attulit. Quæ igitur in rem nostram, breviter examinabimus.

§. I.

Quid Beneficium, & quoruplex?

I. Beneficium ecclesiasticum nihil aliud est, quam *Ius perpetuum percipiendi fructus ex bonis ecclesiasticis propter aliquod officium spirituale, auctoritate Ecclesie constitutum.* Explico Dicitur.

1. *Ius perpetuum.* Intellige, per se & ex natura sua. Aliquæ enim fieri potest, ut non sit perpetuum. Bona & fructus Ecclesie non vocantur beneficia, nisi materialiter, seu objectivè, quemadmodum Ecclesia subinde appellatur ædes sa-

era II. *Ex bonis ecclesiasticis, quæ nimirum Deo consecrata, & Ecclesie donata sunt.*

- III. *Propter officium aliquod spirituale.* cuiusmodi est cura animarum, chorus, lectio horarum canonicarum, &c. Unde illud vulgò receptum, *Beneficium datur propter officium.* Videlicet, ne Ministri necessarii desint. Et *Calvinus dixit. l. 4. instit. c. 3.* longè absurdissimum esse, quòd pueri quoque vix decennes Papæ concessione episcopi facti sint. Hi enim, ut maxime velint nullo fungi ecclesiastico munere possunt.
- IV. *Additur Auctoritate Ecclesie constitutum.* ne quis fortè divino iure putet constitutum esse contra communem Doctorum sensum, fundatum in *c. 1. & 2. dist. 22.* ubi dicitur à Romano Pontifice institutos esse Archiepiscopos, Episcopos, & alios dignitatum gradus. *Canis in Reg. 1. iuris in 6. Layman l. 4. tr. 2. c. 1. Barbosa in c. omnes dist. 22.*

II. Beneficiorum genera permulta sunt, Nam. 1. *ex c. cum de beneficio tit. de præbendis in 6.* colligitur, alia esse Regularia, alia Sæcularia. Regularia vocantur, quæ illis solis conferri possunt, qui sub regula aliqua solenni Religionis voto astricti sunt. Sæcularia, quæ participant omni

vot

voto, & regula soluti. Hinc Regulare beneficium habet Abbas & Prior: sæcularē verò Canonici, Vicarii Paroхи & similes. II. Sæculare beneficium aliud est simplex, id est, nulla iuris qualitate affectum, quemadmodum, promissio, pactū, aut votum simplex appellatur, quod nulla iuris solenni forma afficitur. Aliud non simplex quod contrario modo aliqua iuris speciali ac solenni forma decoratur, Eiuscemodi forma seu qualitas est *Dignitas*. *Gubernatio*, *Parochia*, *Cura animarū*, *Jurisdictio*, *Administratio rerū ecclesiasticarum*, *gradus honorabilis in choro*, & *Collegio clericorū*. III. Aliud beneficium est *Curatū*. Aliud non *curatum*. Cura animarum habet in foro externo quidem, cui iurisdictio in alios competit. In interno autem, cui potestas data est administrandi Sacramenta. Hisce qui caret, simplex & non curatū beneficium obtinet. IV. Dividitur in *Dignitatem*, *Personatum*, & *Officiū*, sive *Administrationem*. Dignitas est illius, qui habet administrationem rerum ecclesiæ, & simul iurisdictionem in clericos. *Personatum* habere dicitur, qui in Ecclesia, cui ascriptus est, gradum honorificum tenet, quo aliis clericis supereminet, v. g. in choro Sædem altiorem, vel locum ante alios, aut in ferenda sententia præfertur, ita tamen, ut omni administratione & iurisdictione careat. *Officiū* in illis cernitur, qui rerū ecclesiasticarum administrationem aliquā habent. *Tholos. l. 1. loc. 1. t. 27. c. 2. v.* Aliud beneficium est *Manuale*, quia ad nutum collatoris revocari potest: aliud non *Manuale*, sed *Titulare*, quia non nisi certis ex causis in iure permisis adimi solet *Rodrig. to. 1. q. 34. art. 2.* VI. Aliud beneficium *Electivum*, aliud *Collativum* est. Ele-

ctiva per electionē. cōceditur *Collectiva* per simplicem, & liberā voluntatē. Quamobrem *mixta* appellare licet, quæ nominante patrono, & episcopo instituentē conferuntur. *Layman tr. 2. c. 10. VII.* Alia sunt *Patronata*, alia non *Patronata*. Hæc sine cuiusquam præsentatione conferuntur: illa præsentationem patroni requirunt cum institutione episcopica. *cum laicis c. nullus de iure patronatus. VIII.* Alia sunt *Collegiata*, eorum videlicet, qui Collegium constituunt, alia non *Collegiata*, quæ conferuntur illis qui non constituunt Collegium. Collegii nomine intelligo Cœtum clericorum habentium Siggillum, & arcam communem, vel qui habet Capitulum, & prælatum Capituli caput *Tuschus conclus. 458.* IX. Alia sunt *Patrimonialia*, quæ ex patrimonio fundantur, & in eadem familia manent. Alia non *Patrimonialia*, quæ aliunde fundationem habent. X. An beneficia sint *Pensio*, *Portio*, & *prestimonia*, dubitatur. Pro resolutione inspicienda singulorum qualitas est. *Pensio* definitur *Ius percipiendū fructus ex alieno beneficio*. Ex suo enim ut nemo usumfructum, sic pensionem nemo habere potest. Dividitur variè. Alia est temporalis, alia spiritualis, alia mixta. Temporalis datur propter ministerium aliquod temporale præstitum, ut viro illustri, aut Principi spiritualis è diverso propter ministerium spirituale datur v. g. *Concionatori*, *Adjutori Episcopi*, aut *Parocho*. Media seu mixta fundatur in solo statu spirituali, non tamen in præstando officio spirituali, qualis est, quæ tribuitur parocho seni, aut clerico pauperi, ut inde alatur. II. Alia datur cum clausula transferendi, alia non. *Clausula transferendi*

D

rendi

rendi est potestas pensionem relinquenti alteri auctoritate alicuius personæ constituta in ecclesiastica dignitate. III. Alia datur cum regressu ad beneficium; alia sine illo. Regressus illius propriè est, cui post resignationem, beneficii pensio tributa fuit. *Portio* removendo latiore significationem, propriè dicitur stipendium, quod illis datur, qui Canonici & Vicarii non sunt, choro tamen serviunt cantando, aut administrando. Olim *congiarii* vocabantur, quibus Imperatores in alimoniam *Congiarium*, id est, munus aliquod donabant. His *portionarii* similes videntur, clerici nimirum annuè percipientes aliquam reddituum partem unde vivant *Præstimonialia* quoque, non unius generis sunt. Aliquando enim clericis in subsidium dantur, ut commodius vivant: aliquando studiosis pauperibus, ut inchoatum literaturæ cursum facilius absolvant, cum obligatione recitandi quotidie aliquas preces. Ex his facile est discernere num prædictum jus, & reditus propriè beneficia sint, examinando secundum definitionem n. 1. datam. Nam si vel perpetua non sunt, vel propter temporale obsequium dantur, vel absq; Ecclesiæ auctoritate constituta sunt non nisi impropiè beneficia appellantur. *Azor II. l. 8. c. 5. Zerola par. 1. v. beneficium n. 1. & seq. Navarr. 10. 1. consil. 52. Barb. prax. exig. pensiones. Reginaldus l. 30. tit. 3. c. 8. inter beneficia impropiè dicta numerat commendam non perpetuam, Coadiutoriam, Hospitale, & prabendas instabiles. Garcia par. 4. c. 4. n. 6. Navarr. l. 3. consil. 9. & Man. c. 25. n. 103. Laym. c. 1. n. 2. & 6. 5. q. 6. Less. c. 34. d. 30. Arragon. 22. q. 100. ar. 4. Rebuffus de pacificis possess. n. 105. Scaphileus de iur. expectativ. r. 1.*

de qualitate beneficior. §. 1. n. 5. Franc. Leopar. 2. c. 27 Tholos. l. 1. r. r. 26. c. 6 Fagundes de prac Eccl. par. 1. l. 2. c. 4. ubi recitat motum Pii V. Anno 1571. præcipientis, ut clericus cui præstimonialis portio datur *Offic. parvum B. M. V.* recitet. Quam constitutionem hodiè in viridi observantia esse apud Hispanos idem Auctor affirmat. *V. Valens. de benefic. l. 1. r. 1.*

§ II.

De requisitis ad Beneficium.

I. **A** Beneficii ecclesiasticis jure naturali & divino. I. *Fæminæ* excluduntur. II. Nondum baptizati. III. Infantes & amentes. IV. Surdi, muti, aut aliquo aliorum membrorum, seu potentiarum destituti, quia ad obeundum munus, propter quod beneficium datur, inhabiles sunt. V. Hermaphroditum, nisi fortè virilis sexus multum prævaleat *c. sacratas d. 25. Azor II. l. 6. c. 2. Valens. l. 1. tit. 14. n. 1. 2. 3. & l. 3. tit. 7. 5. 3. Less. c. 34. d. 17. Zerola. V. beneficia. Silv. V. beneficium. III. n. 1.* Atamen debilitas, aut vitium corporis superveniens, ex quo ad officium præstandum has invalidus, non privat beneficio obtento. Verum si cura animarum conjuncta sit, Vicarius substituendus erit. *c. 1. c. 13. & c. 17. causa. 7. q. 1. Silv. V. Vicarius. Armilla eod. v. tit. 11. §. 4. de Coadiutore Parochi.*

II. Jure ecclesiastico à beneficiis excluduntur I. Qui nondum primâ tonsurâ initiati sunt. II. Illegitimè nati, nisi in aliquâ Religione professi sint, vel ab habente potestatem legitimati. Potest autem Episcopus promovere spurios ad primâ tonsurâ.